

асоциация на банките в България

ИКОНОМИКАТА И БАНКОВИЯТ СЕКТОР НА БЪЛГАРИЯ ПРЕЗ 2024 г.

СОФИЯ

ОСНОВНИ АКЦЕНТИ

- През 2024 г. българската икономика расте с 2,8% на годишна база
- Инфлацията намалява до 2,6% на годишна база през 2024 г.
- През 2024 г. нивото на безработицата е на ниво от 4,2%
- Бюджетният дефицит достига 3,0% от прогнозния БВП през 2024 г.
- В края на 2024 г. активите на банковата система нарастват с 11,4% до 191,6 млрд. лв. и представляват 95,1% от прогнозния БВП
- Банковият сектор отчита нетна печалба в размер на 3,695 млрд. лв. за 2024 г.
- През 2024 г. банковият сектор осъществява дейността си в условията на повишена несигурност във външната среда и при относително благоприятни макроикономически условия.
- Влияние върху финансовия резултат на банковата система оказват двуцифреният ръст на обема на кредити във всички бизнес сегменти, което се отразява върху нетния лихвен доход и нетния доход от такси и комисиони, повишението на лихвените проценти по потребителските кредити и все още изоставащия темп на нарастване на лихвените проценти по депозитите, както и по-високите разходи за обезценки.
- През 2024 г. кредитната активност нараства, както за фирмите, така и за домакинствата.
- Средните лихвени проценти по новодоговорените срочни депозити (с изключение на депозитите на нефинансовите компании в евро) отчитат повишение в края на изминалата година, а почти всички новодоговорени кредити (с изключение на потребителските кредити) отчитат намаление в края на изминалата година.

СЪДЪРЖАНИЕ

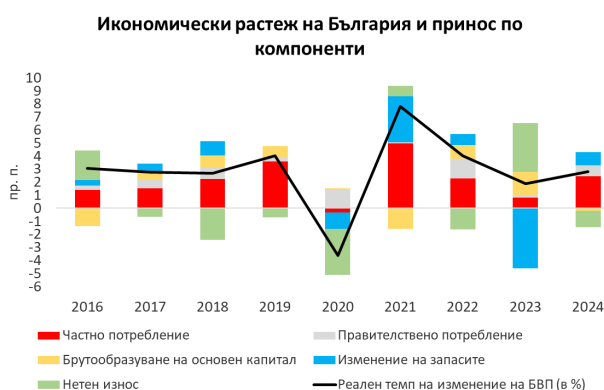
I. Икономиката на България	4
1. Икономически растеж.....	4
2. Инфлация.....	6
3. Пазар на труда.....	7
4. Държавен сектор	8
5. Капиталов пазар	8
II. Банковият сектор на България	11
1. Счетоводен баланс (Отчет за финансовото състояние).....	11
1.1. Активи.....	11
1.2. Пасиви	12
1.3. Собствен капитал	12
2. Отчет за приходите и разходите	13
2.1. Нетна печалба	13
2.2. Нетен лихвен доход	13
2.3. Нетен доход от такси и комисиони.....	14
2.4. Оперативни разходи и обезценки	14
3. Финансови показатели	16
3.1. Ликвидност	16
3.2. Капиталова адекватност	16
3.3. Рентабилност.....	17
4. Кредити и депозити	18
4.1. Кредити и депозити на домакинства	19
4.2. Кредити и депозити на нефинансови предприятия	20
5. Лихвени проценти.....	21
5.1. Лихвени проценти по депозити.....	21
5.2. Лихвени проценти по кредити.....	21
6. Платежна статистика.....	23

I. Икономиката на България

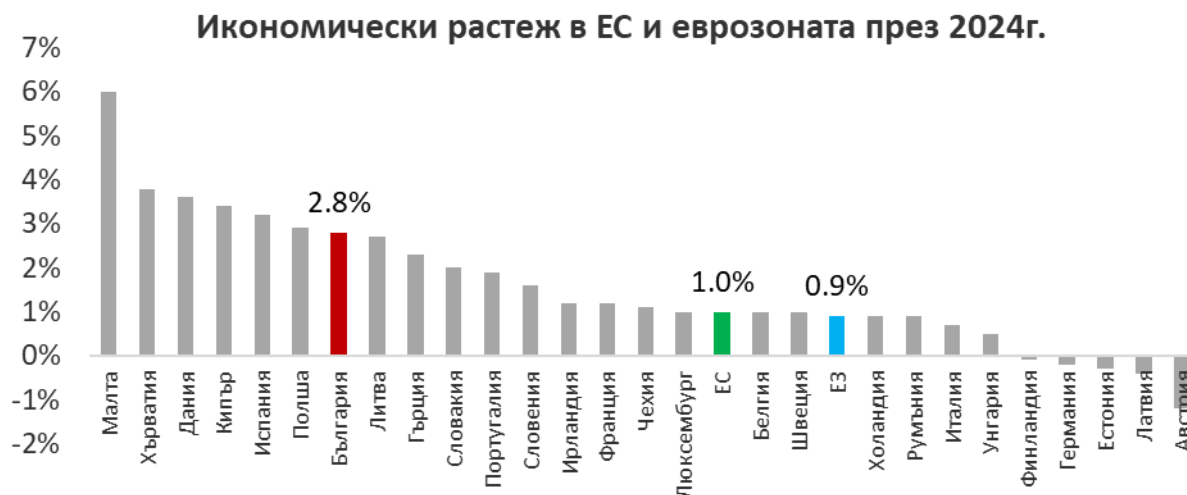
Икономически растеж

През 2024 г. брутният вътрешен продукт (БВП) на България отбелязва ръст от 2,8% на годишна база, според предварителните данни, публикувани от Евростат. Икономиката на ЕС и на еврозоната нарастват съответно с 1,0% и 0,9% спрямо предходната година.

Източник: Евростат, собствени изчисления

Прогнози: Министерство на финансите, Есенна прогноза.

Източник: Евростат, НСИ, предварителни данни

Предварителните данни на Евростат сочат, че растежът на България през 2024 г. е движан основно от частното потребление и правителственото потребление.

През разглеждания период частното потребление, което включва потреблението на домакинствата и на нетърговските организации, обслужващи домакинствата (НТООД), се повишава с 4,2% на годишна база и допринася за годишния ръст на БВП с 2,4 процентни пункта (пр. п.) спрямо повишението от 1,4% и приносът от 0,8 пр. п. през 2023г.

През 2024 г. бруто образуването на основен капитал се понижава с 1,1% в сравнение с повишението от 10,2% през предходната година.

Потреблението на правителството увеличава своя темп на растеж до 4,6% на годишна база от 1,1% през предходната година, и е с принос от 0,8 пр. п. при 0,2 пр. п. година по-рано.

През 2024 г. износът на стоки и услуги намалява с -0,8% в сравнение с 0% през предходната година. Вносът се увеличава с 1,3% в сравнение с намалението от 5,5% през 2023 г. Нетният износ е с отрицателен принос (-1,3 пр. п.) за икономическия растеж. Търговският дефицит е -5,2% от БВП спрямо отчетения дефицит от -4,2% през 2023г.

Прогнозите на различни национални и международни финансови организации и институции допускат, че ръстът на икономиката на България ще бъде в границите между 2,5% и 2,9% през 2025 г. Очакванията са за ръст между 2,6% и 3,0% през 2026г.

Ключови показатели за икономиката на България														2025F	2026F	2027F	
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024				
Брутен вътрешен продукт																	
БВП (млн. лв.)	82,646	82,242	84,148	89,571	95,349	102,683	109,916	120,342	121,088	139,602	168,360	185,233	202,861				
БВП (реален темп на изменение на годишна база, в %)	0.8	-0.6	1.0	3.4	3.0	2.8	2.7	4.0	-3.2	7.8	4.0	1.9	2.8				
														МФ (есен 2024 г.)	2.8	3.0	2.0
														БНБ (декември 2024 г.)	2.5	3.0	-
														МВФ (окт. 2024 г.)	2.5	-	-
														СБ (януари 2025 г.)	2.8	2.7	-
														ЕК (есен 2024 г.)	2.9	3.0	-
														ЕБВР (септ 2024 г.)	2.9	-	-
														ОИСР (дек. 2024г.)	2.8	2.6	-
Принос по компоненти (процентни пункта):																	
Крайно потребление - общо	0.8	-0.6	1.0	3.4	3.0	2.8	2.7	4.0	-3.6	7.8	4.0	1.9	2.8				
Частно потребление (на домакинства и НТООД)	3.7	-3.9	1.4	2.8	2.2	2.5	3.7	6.0	-0.6	8.5	3.9	1.4	4.2				
Крайно потребление на правителството	-1.8	0.7	-0.1	1.8	2.2	4.3	5.3	2.0	8.3	0.5	8.0	1.1	4.6				
Бруто образуване на основен капитал	1.8	0.5	3.5	2.7	-6.6	3.2	5.4	4.5	0.6	-8.3	6.5	10.2	-1.1				
Износ на стоки и услуги	2.0	9.6	3.1	6.4	8.6	5.8	1.7	4.0	-9.7	11.6	12.1	0.0	-0.8				
Внос на стоки и услуги	5.4	4.3	5.1	4.7	5.2	7.4	5.8	5.2	-4.3	10.7	15.3	-5.5	1.3				
Търговско салдо/БВП (в %)	-9.5	-7.0	-6.5	-5.7	-2	-1.5	-4.8	-4.7	-3.1	-4.0	-5.9	-4.1	-5.3				
Преки чуждестранни инвестиции в България (млн. евро)	1320.9	1383.7	347.4	2 000.9	939.8	1 605.6	967.5	1 639.4	2 761.1	1 435.9	4 023.2	3 284.0	1 497.9				
Преки чуждестранни инвестиции в България/БВП (в %)	3.1	3.3	0.8	4.4	1.9	3.1	1.7	2.7	4.5	2.0	4.7	3.5	1.5				
Хармонизиран индекс на потребителските цени (ХИПЦ)																	
(Годишен темп на изменение, средно за периода)	2.4	0.4	-1.6	-1.1	-1.3	1.2	2.6	2.5	1.2	2.8	13.0	8.6	2.6				

Източник: НСИ, Евростат, БНБ

Прогнози: БНБ, МФ, МВФ, СБ, ЕК, ЕБВР, ОИСР

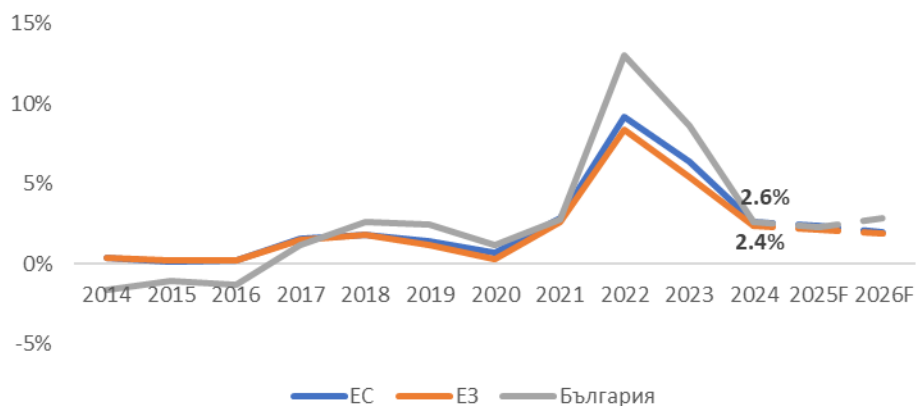
Инфлация

През 2024 г. средногодишното изменение на хармонизирания индекс на потребителските цени (ХИПЦ) в България се понижава от 8,6% през 2024 г. до 2,6%.

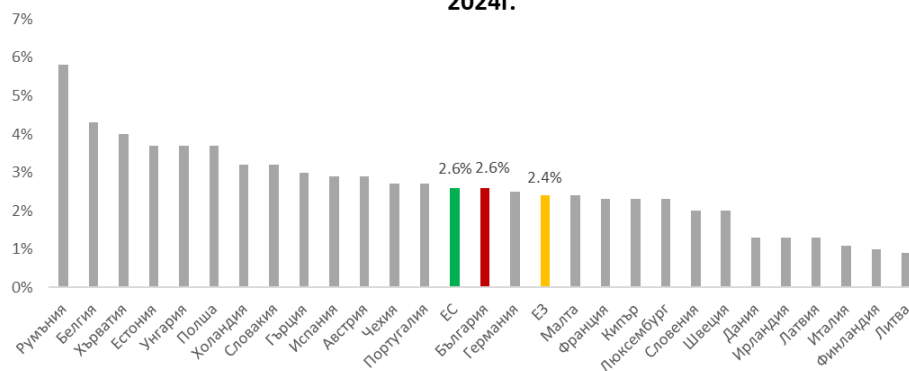
Нивото му е по-високо спрямо средната стойност от 2,4% за еврозоната и е равно на равнището от 2,6% за ЕС през 2024 г. България е на 14-то място сред страните с най-висока инфлацията в ЕС, като през 2023г. страната беше на 9-о място. През 2024 г. динамиката при инфлацията в България е в низходящ тренд и се дължи основно на промените в цените на енергийните източници, храните и услугите.

В своята [Есенна макроикономическа прогноза](#) МФ прогнозира забавяне на инфлацията в България, измерена чрез ХИПЦ, до 2,4% в края на 2025 г. и понижение до 2,3% в края на 2026г., до 2,2% в края на 2027г. и 2,0% в края на 2028г.

Динамика на инфлацията в България, ЕС и еврозоната

Средногодишно изменение на ХИПЦ в ЕС и еврозоната през 2024г.

Източник: Евростат

Прогноза: ЕК, Есенна междинна икономическа прогноза, ноември 2024 г.

Пазар на труда

През 2024 г. безработицата, измерена като част от работната сила, намалява до 4,2%, спрямо 4,3% - ниво измерено през 2023г. По данни на НСИ, броят на безработните в България намаляват до 116,7 хил. души към края на м. декември 2024 г. от 128,6 хил. души в края на предходната година.

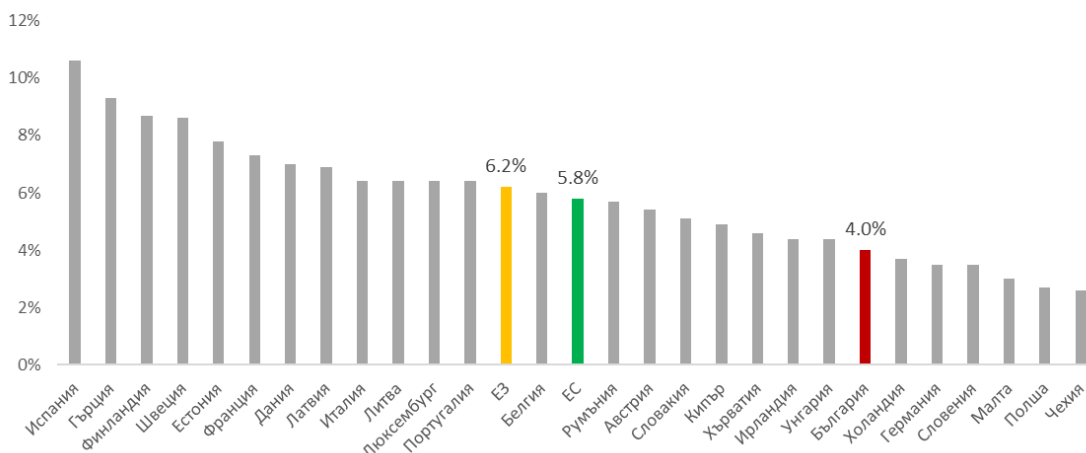
В своята Есенна макропрогноза МФ прогнозира ниво на безработица от 4,1% в края на 2025 г., 4,0% в края на 2026г. и 4,0% през 2027г.

В края на 2024 г. делът на безработните младежи (под 25-годишна възраст) в България намалява до 9,6%, в сравнение с 14,4% в края на 2023г. Средното ниво за страните членки на ЕС намалява до 14,6% в края на декември 2024 г. от 15,0% в края на декември 2023г.

Към 2024 г. годишното повишение на средната работна заплата в България е от 13,9% на годишна база при 15,3% през 2023г.

Безработица в ЕС и еврозоната в края на декември 2024г.

Източник: Евростат, МФ, НСИ

Прогноза: МФ, Есенна макроикономическа прогноза, 2024.

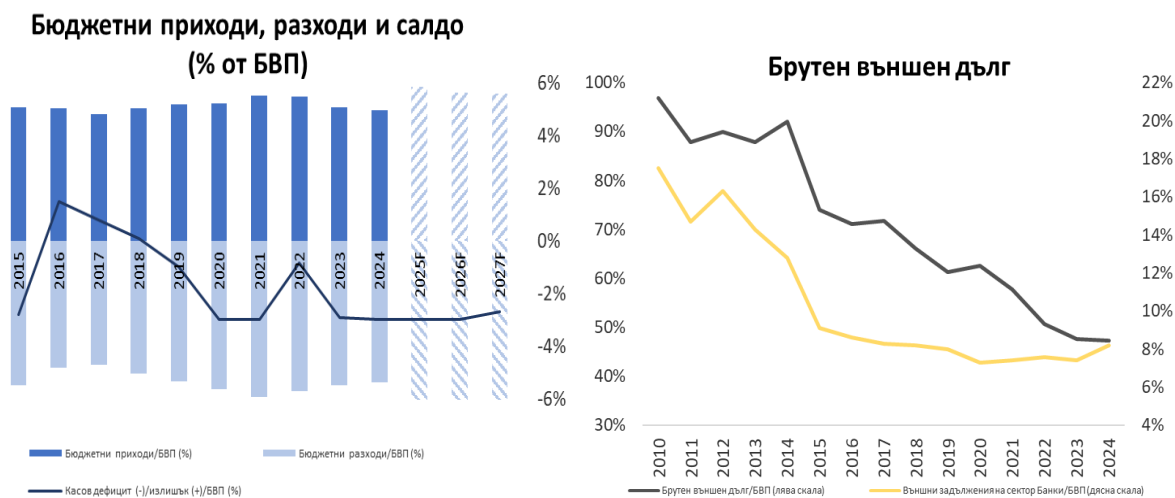

Държавен сектор

По предварителни данни на МФ държавният бюджет приключва 2024 г. с отрицателно салдо в размер на 6 138,0 млрд. лв. Дефицитът по консолидираната фискална програма (КФП) се равнява на 3,0% от прогнозния БВП.

През 2024 г. постъпилите приходи и помощи по КФП са в размер на 72,0 млрд. лв. (35,5% от прогнозния БВП). Съпоставени спрямо предходната година, постъпленията нарастват с 5,0 млрд. лв. (7,4%). Ръст се отчита при данъчните приходи, а при неданъчните приходите се отчита намаление поради по-ниските постъпления от продажба на нефинансови активи (главно при постъпленията от продажба на квоти за емисии на парникови газове), по-ниски от планираните държавни и общински такси и други. Разходите по КФП (вкл. вноската в бюджета на ЕС) за 2024 г. възлизат на 78,1 млрд. лв. (38,5% от БВП). Съпоставени спрямо предходната година, разходите нарастват с 5,5 млрд. лв. (7,5%). В отделните разходни показатели нарастване има основно при социалните разходи, вследствие на изплатените по-високи пенсии след влезлите в сила увеличения от юли 2023 г. и юли 2024 г., както и при разходите за персонал, след увеличението на възнагражденията на педагогическия персонал и при други администрации.

Размерът на фискалния резерв към края на 2024 г. е 11,9 млрд. лв., като намалява спрямо нивото от 13,4 млрд. лв. края на 2023г.

Източник: МФ, Евростат, БНБ
Прогноза: МФ, Есен 2024 г.

Стойността на брутния външен дълг през 2024 г. е 49,0 млрд. евро (47,3% от БВП), в сравнение с 45,1 млрд. евро (47,6% от БВП) преди година. Външните задължения на сектор Други парично-финансови институции са 8,2% от БВП, при 7,4% от БВП в края на 2023г.

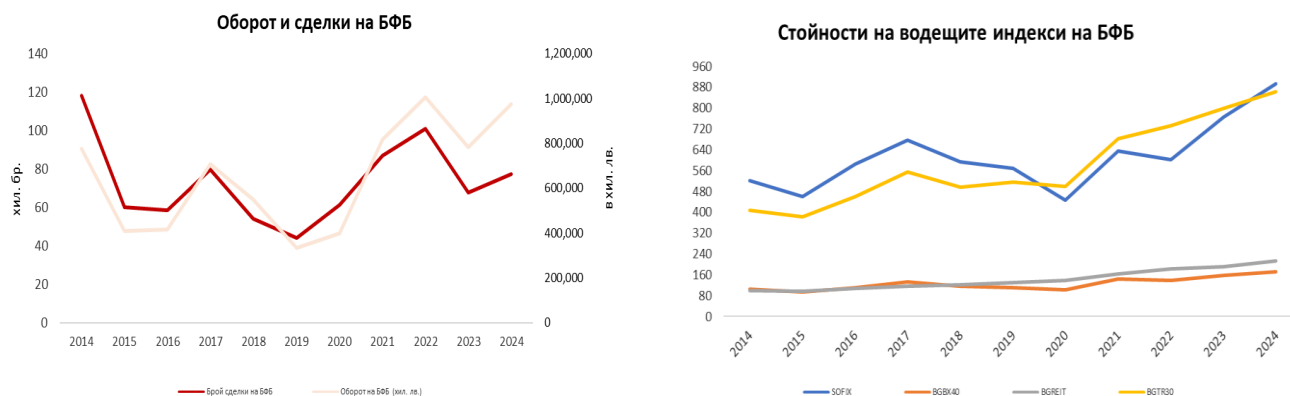

Капиталов пазар

През 2024 г. основните индекси на Българска фондова борса (БФБ) се изменят, както следва: SOFIX се повишава с 16,7%, BGBX40 повишава с 8,8% стойността си, BGREIT се повишава с 12,8%, а BGTR30 нараства с 8,0%, beamX понижава стойността си с 2,8% спрямо 2023г.

Българският индекс SOFIX е сред добре представящите се индекси в региона на Централна и Източна Европа (ЦИЕ), като заема 8-о място. Към 31 декември 2024 г. пазарната капитализация на БФБ (Основен пазар BSE, Алтернативен пазар BaSE, Пазар за растеж beam, MTF BSE International) се повишава с 13% на годишна база до 17,5 млрд. лв. (8,92% от БВП) от 15,5 млрд. лв. (8,37% от БВП) в края на 2023г.

Оборотът на БФБ (Основен пазар BSE и Алтернативен пазар BaSE) се увеличава до 878,3 млн. лв. (975,2 млн. лева на всички пазари), а броят на сделките се увеличава с 12,0% на годишна база до 63 532 броя (и с 14,4% на годишна база до 77 350 броя на всички пазари), според данните на БФБ. През 2024 г. банките, членове на БФБ, формират 34% от оборота и 8% от общите сделки на всички пазари на БФБ. През предходната година банките, членове на БФБ, реализираха 24% от оборота и сключиха 10% от всички сделки.

Източник: БФБ, МФ, Bloomberg, собствени изчисления

Ключови показатели за капиталовия пазар в България													
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Капиталов пазар													
Пазарна капитализация/БВП	12.0%	12.2%	11.6%	9.6%	10.2%	24.2%	24.3%	23.2%	23.6%	23.2%	18.50%	8.37%	8.92%
SOFIX	345.46	491.52	522.10	460.90	586.43	677.45	594.46	568.14	447.53	635.68	601.49	765.12	892.74
BGBX40	125.11	100.00	104.61	92.82	111.30	132.00	115.91	111.83	101.38	143.68	139.28	157.87	171.82
BGREIT	79.62	88.66	98.75	97.03	108.11	116.10	121.07	130.03	137.69	163.98	183.17	190.30	214.66
BGTR30	257.87	349.03	407.50	383.82	459.19	555.98	496.14	516.28	499.17	682.96	731.20	799.44	863.62
beamX	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	101.85	98.95
Оборот на БФБ (хил. лв.)	864,038	1,522,000	774,900	410,800	416,003	705,851	550,041	333,574	397,500	818,964	1,004,390	784,243	975,217
Брой сделки на БФБ	68,855	87,069	118,074	60,047	58,442	79,629	54,341	44,167	61,173	86,863	101,024	67,641	77,350

Източник: БФБ, Bloomberg, собствени изчисления

№	Държава	Индекс	31 декември 2023 г.	30 юни 2024 г.	30 септември 2024 г.	31 декември 2024 г.	Изменение през четвъртото тримесечие на 2024 г.	Изменение от началото на годината
1	Северна Македония	MBI 10	6,116.23	7,712.90	8,778.60	10,202.00	16.21%	66.80%
2	Словения	SBVOP	1,249.30	1,577.93	1,605.90	1,669.70	3.97%	33.65%
3	Турция	XU 100	7,470.18	10,647.91	9,665.78	9,831.50	1.71%	31.61%
4	Унгария	BUX	60,620.01	72,099.50	73,896.00	79,332.50	7.36%	30.87%
5	Сърбия	BELEX	1,914.04	2,215.56	2,427.40	2,453.68	1.08%	28.19%
6	Хърватия	CROBEX	2,533.92	2,829.79	2,938.30	3,191.10	8.60%	25.94%
7	Чехия	PX	1,414.02	1,545.90	1,611.20	1,760.00	9.24%	24.47%
8	България	SOFIX	765.12	864.04	858.29	892.74	4.01%	16.68%
9	Гърция	ASE	1,293.14	1,404.30	1,451.90	1,456.20	0.30%	12.61%
10	Румъния	BET	15,371.11	18,251.90	17,617.00	16,720.20	-5.09%	8.78%
11	Полша	WIG	81,539.59	88,627.20	83,274.00	79,574.30	-4.44%	-2.41%
12	Словакия	SAX	313.30	310.88	304.94	295.04	-3.25%	-5.83%
13	Русия	MOEX	3,099.11	3,166.26	2,857.56	2,884.43	0.94%	-6.93%

Източник: БФБ, Bloomberg, собствени изчисления

II. Банковият сектор на България

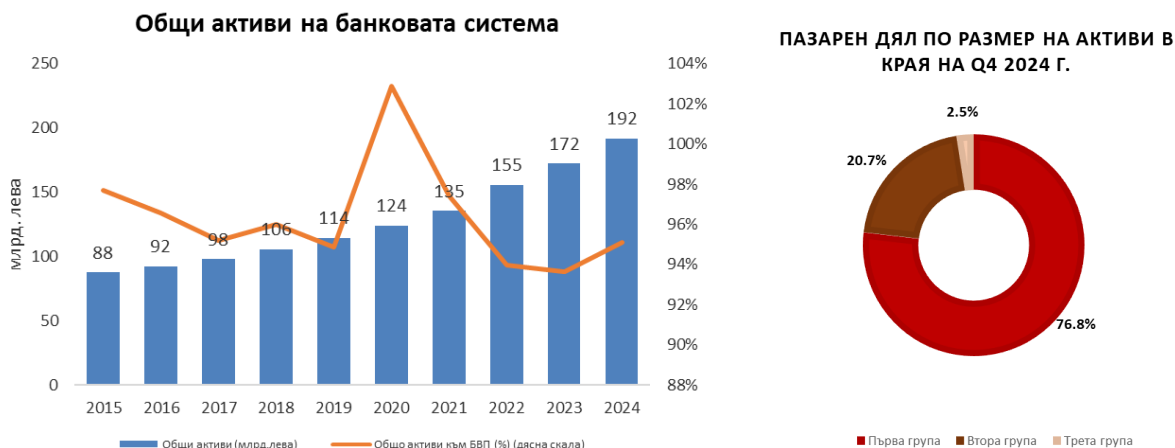
През 2024 г. икономиката на България повиши ръста си спрямо предходната година, представяйки се значително над средните нива за ЕС и еврозоната. Въпреки понижената инфлация и външните шокове в международен план, българската икономика продължава да расте през 2024 г., подкрепена от макар и по-слабото представяне на износа, продължаващото увеличение на доходите и повишеното потребление. По-силното представяне на икономиката се отразява положително и върху резултатите и дейността на банковия сектор. Изминалата година се характеризира с по-високи разходи за обезценки и намаление на начислените провизии, увеличени темпове на кредитиране и подобрени резултати на банковия сектор.

Въпреки икономическите предизвикателства, свързани с несигурната международна обстановка, в т.ч. в близост до България, банковият сектор остава стабилен и запазва солидна капиталова и ликвидна позиция. Като основни тенденции за банковия сектор през 2024 г. се открояват продължаващите ускорени процеси по дигитализацията на банковите продукти и услуги, най-вече в областта на плащанията, както и подготовката на банките за присъединяване към еврозоната.

Счетоводен баланс (Отчет за финансовото състояние)

Активи

Ръстът на активите на банковия сектор през 2024 г. е от 11,4% на годишна база, като те достигат 191,6 млрд. лв. Делът на активите на 23-те банки, опериращи в България, спрямо прогнозния БВП възлиза на 95,1%.

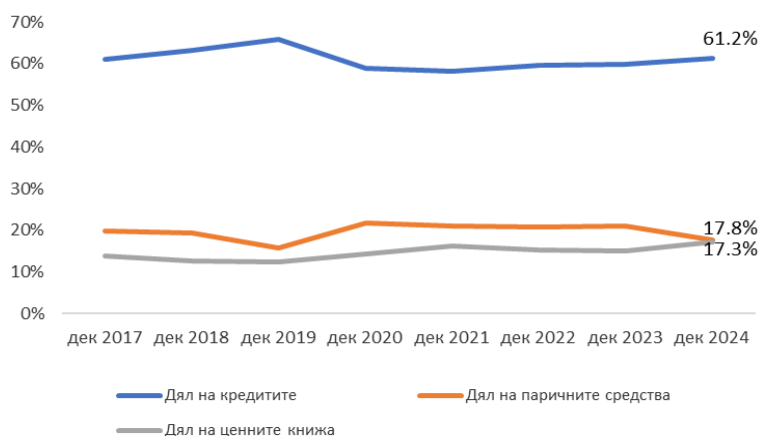
Източник: БНБ, МФ, собствени изчисления

Пазарният дял на петте най-големи банки по размер на активите се запазва на ниво от 76,8%, колкото е било отчетено и в края на 2023г. Банките от втора група също запазват пазарния си дял на ниво от 20,7%. Активите на клоновете на чуждестранни банки се запазват на равнището от 2,5% от общите активи на системата.

Делът на кредитите и авансите от общите активи се повишава от 60,0% до 61,2% в края на декември 2024 г. Делът на паричните средства намалява от 21,1% до ниво от 17,8%, а този на портфейлите с ценни книжа се повишава от 15,1% до 17,3%.

Дял на кредитите, паричните средства и ценните книжа спрямо общите активи към края на 2024

Източник: БНБ, собствени изчисления

Пасиви

Общата сума на пасивите на банковата система възлиза на 168,5 млрд. лв., като нараства с 10,8% спрямо края на 2023 г. На банките от първа група се падат 76,9% (129,6 млрд. лв.), на втора група – 20,4% (34,4 млрд. лв.), а останалите 2,7% (4,5 млрд. лв.) – на банките от трета група.

Депозитите формират 96,7% от общата сума на пасивите в банковия сектор. От статията „Депозити“ в отчета за финансовото състояние на системата става ясно, че тяхната стойност се повишава с 10,6% на годишна база до 163,0 млрд. лв. Преди година дялът на депозитите в общата сума на пасивите бе 96,9%.

Собствен капитал

Към края на 2024 г. собственият капитал на банковата система нараства с 15,7% на годишна база от 20,0 млрд. лв. в края на 2023г. до 23,2 млрд. лв. Нивото на собствения капитал на банките от първа група възлиза на 17,6 млрд. лв., а на втора група – на 5,2 млрд. лв.

Отчет за приходите и разходите

Нетна печалба

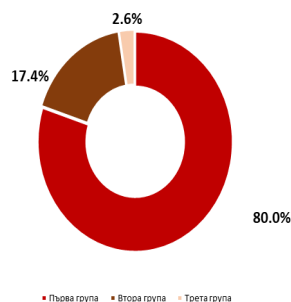
През 2024 г. банковият сектор реализира нетна печалба в размер на 3,695 млрд. лв. в сравнение с 3,417 млрд. лв. през предходната година. Това е ръст от 8,1% на годишна база.

Състоянието на икономиката на България и влиянието от външната среда, в т.ч. и умерената икономическа обстановка, са определящи за дейността и резултатите на банковия сектор.

Влияние върху финансовия резултат на банковата система оказват двуцифреният ръст на обема на кредитите във всички бизнес сегменти, които се отразяват благоприятно върху нетния лихвен доход и нетния доход от такси и комисиони. Ефект върху печалбата оказва и влезлия в сила, по препоръка на ОИСП, глобален минимален корпоративен данък от 15%, на който подлежат на облагане мултинационалните компании. Той оказва значително повишение върху разходите за данъци на банките у нас.

Дял на печалбата по групи банки в края на 2024 г.

Източник: БНБ, собствени изчисления

Банките от първа група генерират 80,0% от печалбата за 2024 г., втора група – 17,4%, а трета – 2,6%. За сравнение, в края на 2023г. петте най-големи банки по размер на активите формират 79,8% от положителния финансов резултат след данъци, банките от втора група – 17,1%, а банките от трета група – 3,1%.

Нетен лихвен доход

Към края на 2024 г. размерът на нетния общ оперативен доход на банковата система нараства с 13,7% на годишна база до 7,867 млрд. лв. спрямо 6,916 млрд. лв. една година по-рано.

През 2024 г. нетният лихвен доход на банките се повишава със 14,9% на годишна база до 5,565 млрд. лв. от 4,854 млрд. лв. в края на 2023г.

Нивото на нетния лихвен доход се формира от разликата между приходите от

лихви и разходите за лихви. Към 31 декември 2024 г. приходите от лихви се покачват с 14,4% на годишна база до 6,726 млрд. лв. Разходите за лихви възлизат на 1,161 млрд. лв., като нарастват с 12,4% на годишна база.

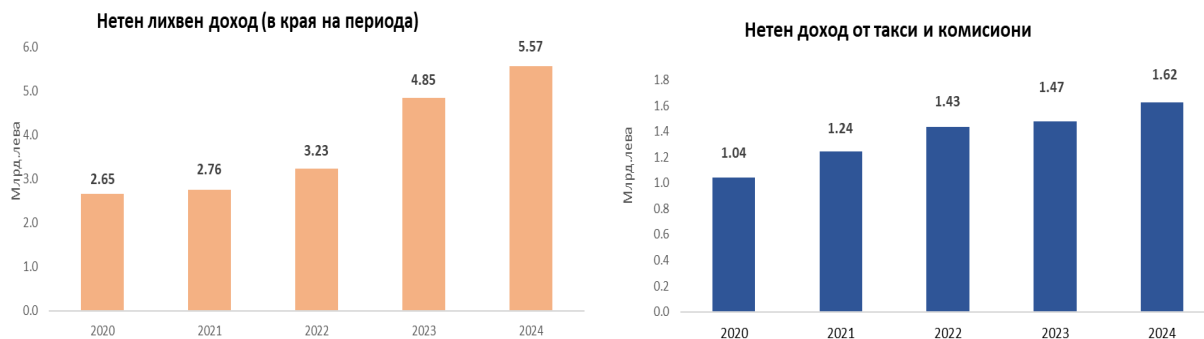
В края на 2024 г. нетният лихвен доход формира 70,7% от нетния общ оперативен доход на банковата система.

Нетен доход от такси и комисиони

В края на 2024 г. нетният доход от такси и комисиони расте с 9,9% на годишна база (при ръст от 3,1% в края на 2023 г.) до 1,620 млрд. лв. при 1,474 млрд. лв. преди година.

Приходите от такси и комисиони се повишават с 11,7% до 2,080 млрд. лв. (повишението през 2023г. беше 5,9%). Разходите за такси и комисиони се повишават с по-бърз темп – от 18,8% на годишна база до 460,2 млн. лв.

Нетният доход от такси и комисиони формира 20,6% от нетния общ оперативен доход на банковата система през 2024 г.

Източник: БНБ, собствени изчисления

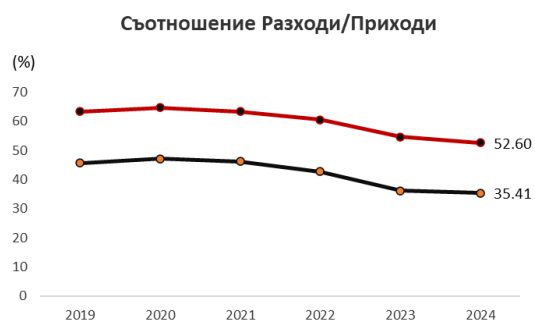
Оперативни разходи и обезценки

В края на 2024 г. административните разходи, към които се причисляват разходите за персонал, са с 12,1% по-високи спрямо 2023 г., като достигат 2,465 млрд. лв. Общите оперативни разходи, като сума от административните разходи и амортизацията, се повишават с 11,5% на годишна база до 2,786 млрд. лв.

Банковият сектор начислява повече обезценки спрямо миналата година. Разходите за обезценка на финансови активи, които не се отчитат по справедлива стойност в печалбата или загубата се увеличават от 411,3 млн. лв. година по-рано до 659,3 млн.лв.

Данъчните разходи, свързани с печалбата или загубата от текущи дейности на банковата система, нарастват от 352,5 млн. лв. през 2023г. до 568,0 млн. лв. през 2024 г.

Съотношението Разходи/Приходи за банковата система към края на 2024 г. намалява от 36,1% към края на 2023г. до 35,4%.

Източник: БНБ, ЕБО, собствени изчисления

— Съотношение Разходи/Приходи в ЕС (по данни на ЕБО)
— Съотношение Разходи/Приходи в България

Финансови показатели

Ликвидност

Ликвидният буфер и нетните изходящи ликвидни потоци в края на 2024 г. възлизат на 56,9 млрд. лв. и 23,6 млрд. лв., показват данните на БНБ. Коефициентът на ликвидно покритие (LCR) е 241,0% в сравнение с 246,7% в края на 2023г.

Отношение на ликвидно покритие (LCR)

Източник: БНБ, ЕЦБ

Капиталова адекватност

През 2024 г. банковият сектор продължава да поддържа солидна капиталова позиция, поддържайки съотношенията на капиталова адекватност и ликвидно покритие значително над регулаторните изисквания на системно и на местно ниво, а също така и спрямо средното равнище за европейските банки.

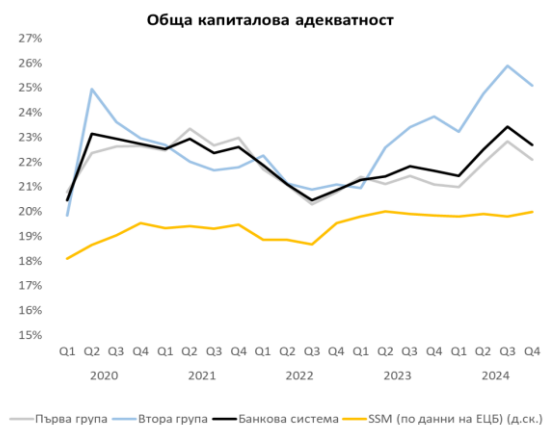
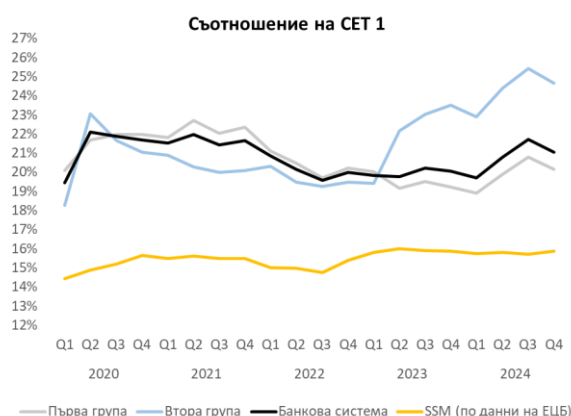
В края на 2024 г. съотношението на базовия собствен капитал от първи ред (т.нар. СЕТ 1) за цялата банкова система се увеличава до 21,03% от 20,07%, колкото бе в края 2023г. При банките от първа група показателят се увеличава до 20,14% от 19,21%, а при втора се увеличава от 23,49% до 24,64%.

На системно ниво съотношението на обща капиталова адекватност се повишава до 22,70% от 21,65%. Към края на 2024 г. за банките от първа група нивото е 22,10%, а за втора – 25,10%, в сравнение с 21,09% и 23,85%, съответно, година по-рано.

Влиянието на редица регулации и регулаторни изисквания също оказват влияние върху представянето на банковия сектор.

През 2024 г. шест банки са определени от БНБ като банки със системно значение на местно ниво (ДСЗИ), като нивата на буфера за ДСЗИ са в интервала 0,50%-1%. От 1 януари 2024 г. антицикличният капиталов буфер се запазва на ниво 2%, след като беше увеличен от БНБ от 1 октомври 2023г. Тези промени оказаха въздействие върху капиталовите индикатори на банковия сектор през изминалата година.

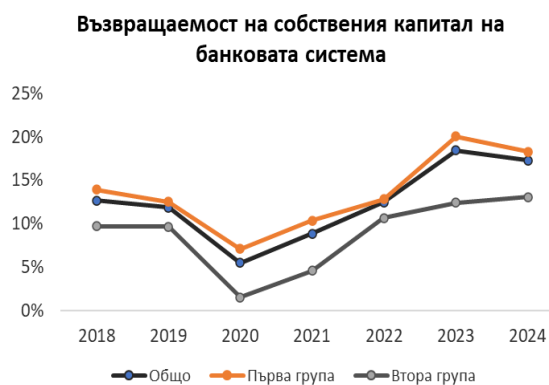

Източник: БНБ, ЕЦБ

Рентабилност

Към 31 декември 2024 г. нивото на показателя за възвръщаемост на активите (ROA) намалява до 2,07% от 2,11% към 31 декември 2023г. Стойността на ROA е 2,2% за банките от първа група и 1,7% за банките от втора група към края на декември 2024 г.

Возвръщаемостта на капитала (ROE) намалява от 18,5% до 17,3% към края на 2024 г. За банките в България от първа група стойността на ROE е 18,3%, а за втора група – на 13,1% в края на 2024 г.

Източник: БНБ, собствени изчисления

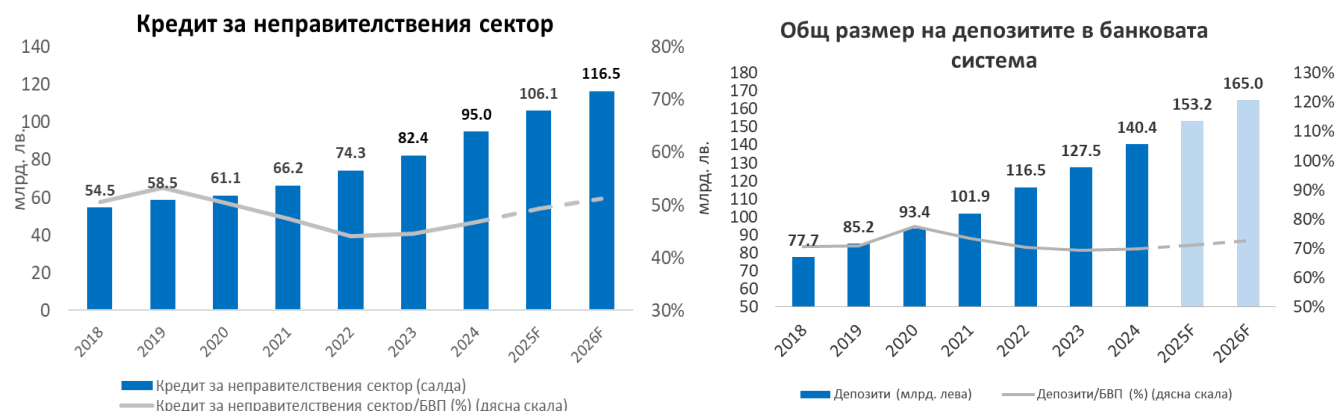

Кредити и депозити

Изминалата 2024 г. се характеризира с ускоряване на темпа на прираст на кредитирането, увеличение на депозитите и намаляване на необслужваните кредити на фона на повишение на лихвените проценти по потребителските кредити и нарастване на лихвените проценти по почти всички депозити.

В края на декември 2024 г. по данни на паричната статистика на БНБ общата сума на кредитите за неправителствения сектор (нефинансови предприятия и домакинства) нараства с 15,2% на годишна база, достигайки 95,0 млрд. лв.

Депозитите, привлечени от банките, продължават да нарастват. В края на 2024 г. общата сума на депозитите в банковата система достига 140,4 млрд. лв., отбелязвайки годишен ръст от 10,1%. Съотношението на депозитите към БВП възлиза на 69,7% в края на 2024 г. при 69,4% преди година.

Източник: БНБ, НСИ, МФ, собствени изчисления

Прогнози: БНБ за темпа на прираст, декември 2024 г., МФ за размера на БВП, есен 2024 г.

Към края на 2024 г. необслужваните кредити, като дял и като абсолютна стойност, продължават да намаляват спрямо 2023г. Към 31 декември 2024 г. обемът на необслужваните кредити (с просрочие над 90 дни; без централни банки и кредитни институции) спада от 2,210 млрд. лв. до 2,159 млрд. лв.

Делът на необслужваните кредити средно за банковата система спада от 2,27% в края на 2023г. до 1,79% в края на 2024 г., според изчисления на базата на данни от управление „Банков надзор“ на БНБ.

При нефинансовите предприятия делът на необслужваните кредити се понижава от 2,65% до 2,30%. При потребителските кредити нивото се увеличава от 3,56% до 3,60%. Делът на необслужваните жилищните кредити е 0,44% спрямо 0,67% преди 12 месеца.

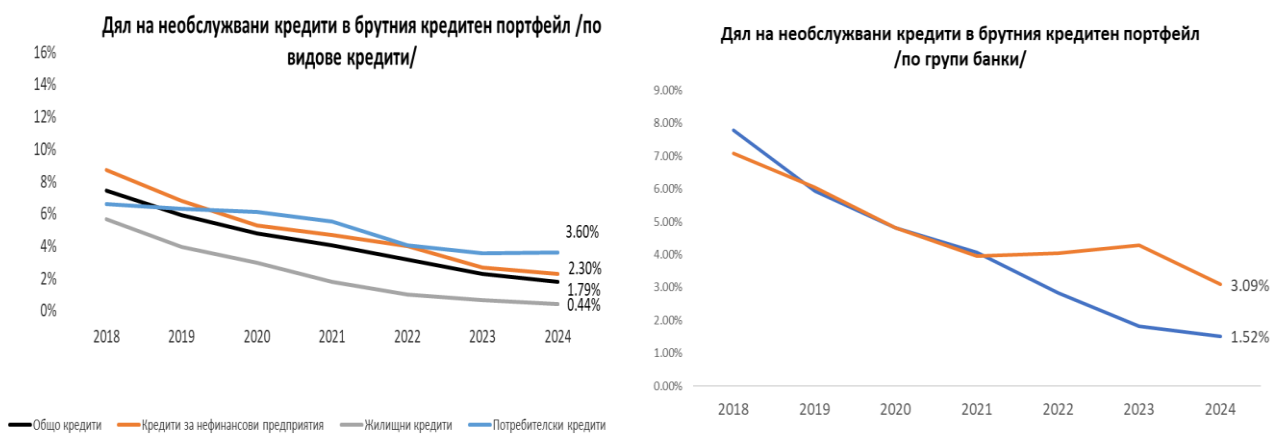
Към края на декември 2024 г. необслужваните фирмени кредити намаляват от 1,286 млрд. лв. година по-рано до 1,214 млрд. лв. Необслужваните потребителски кредити се увеличават от 642,7 млн. лв. до 759,6 млн. лв., а необслужваните жилищни кредити отбелязват понижение от 147,6 млн. лв. в края на 2023 г. до 120,4 млн. лв. в края на 2024 г.

При банките от първа група дялът на необслужваните брутни кредити спада от 1,83% към края на 2023г. до 1,52% към края на 2024 г., докато при банките от втора група съотношението намалява от 4,28% до 3,09%.

Нивото на необслужвани кредити е под средното за ЕС, като банковата система в България продължава да поддържа по-висока степен на покритие с обезценка на брутните необслужвани кредити в сравнение със средното ниво за страните от ЕС.

Към края на 2024 г. степента на покритие на брутните необслужвани кредити и аванси в българската банкова система е на ниво от 86,20% при 81,03% година по-рано.

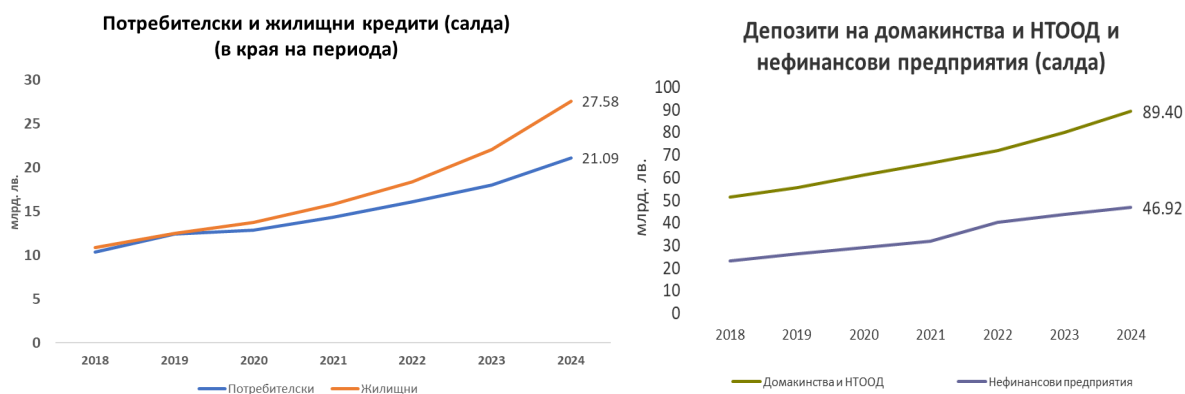

Източник: БНБ, ЕЦБ, собствени изчисления

Кредити и депозити на домакинства

В края на 2024 г. потребителските кредити, отчитани като салда, нарастват с 16,9% на годишна база (при ръст от 11,8% на годишна база през 2023г.) до 21,1 млрд. лв.

Жилищните кредити (салда) се повишават с 25,2% на годишна база (при ръст от 19,9% преди година), като достигат 27,6 млрд. лв.

Източник: БНБ, собствени изчисления

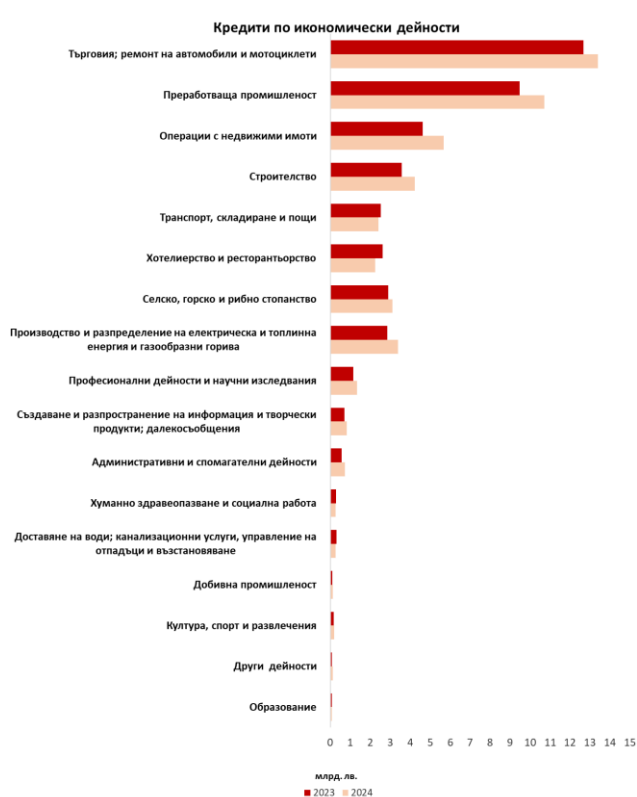
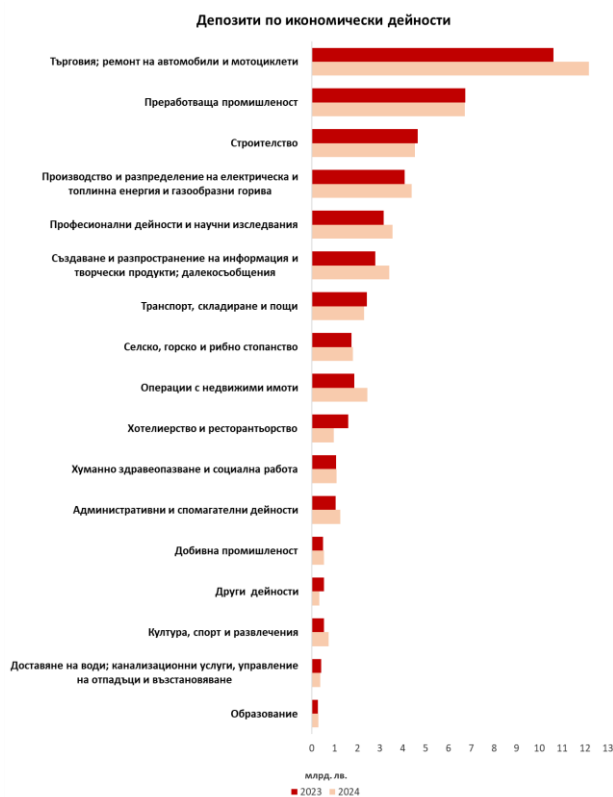
В края на 2024 г. общата сума на депозитите на домакинства и сектор НТООД нараства с 11,8%, в сравнение с ръст от 11,0% в края на 2023г. Депозитите на домакинствата достигат 89,40 млрд. лв., което представлява 44,4% от прогнозния БВП при 43,5% от БВП преди година. Делът на сектор „Домакинства“ в общата сума на депозитите в банковата система е 63,7%.

Кредити и депозити на нефинансови предприятия

През 2024 г. общата сума на депозитите на нефинансовите предприятия се повишава със 7,1% на годишна база до 46,9 млрд. лв. (23,3% от прогнозния БВП) при ръст от 9,0% в края на 2023г.

През изминалата година кредитите за нефинансови предприятия, отчитани като салда, нарастват с 10,4% на годишна база (спрямо 6,9% на годишна база през 2023 г.) до 48,6 млрд. лв.

Кредитите за предприятия (без овърдрафтите) растат с 4,6% на годишна база (при ръст от 7,3% на годишна база през 2023г.) до 30,1 млрд. лв. По сектори най-голям е обемът на депозитите и кредитите в секторите търговия и преработваща промишленост.

Източник: БНБ

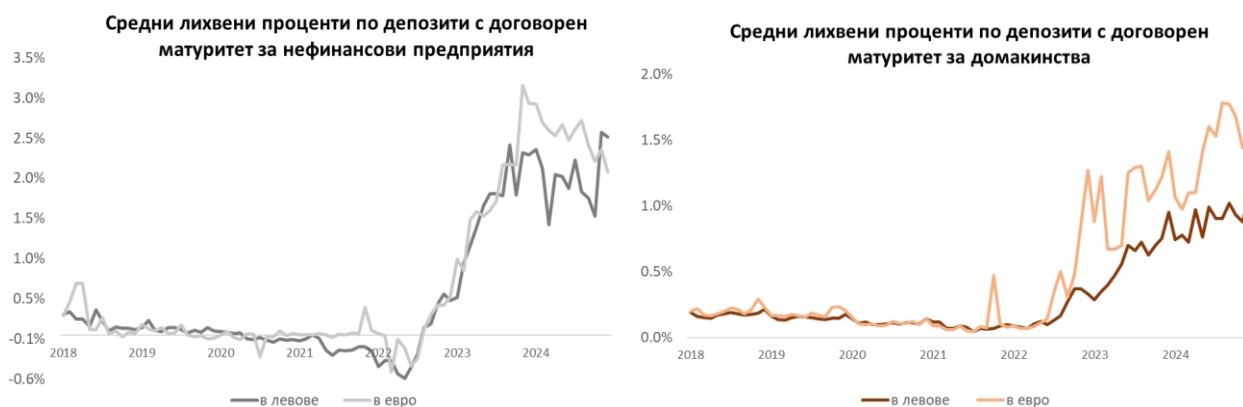

Лихвени проценти

През изминалата 2024 г. се наблюдава постепенно увеличение на средните лихвени проценти по почти всички новодоговорени депозити и повишение на лихвените проценти по потребителските кредити.

Лихвени проценти по депозити

През изминалата 2024 г. се наблюдава постепенно увеличение на средните лихвени проценти по новодоговорените депозити. Средният лихвен процент по депозитите с договорен матуритет за домакинства в левове се повишава с 12 базисни точки от 0,95% в края на 2023 г. до 1,07%. При депозитите в евро се отчита повишение от 8 базисни точки от 1,41% до 1,49%. Средният лихвен процент по новодоговорените депозити с договорен матуритет за нефинансови предприятия се повишава от 2,25% до 2,46% за депозитите в левове и намалява от 2,88% до 2,03% за тези в евро.

Източник: БНБ

Лихвени проценти по кредити

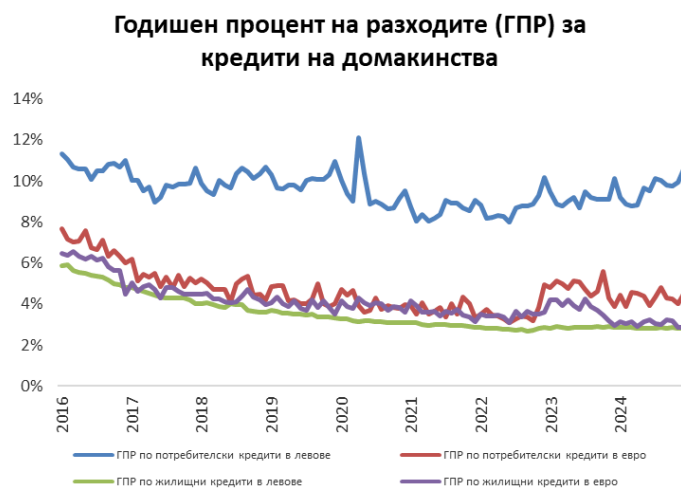
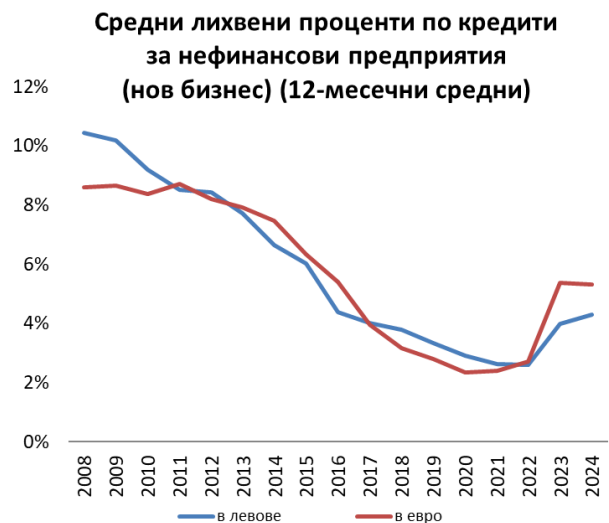
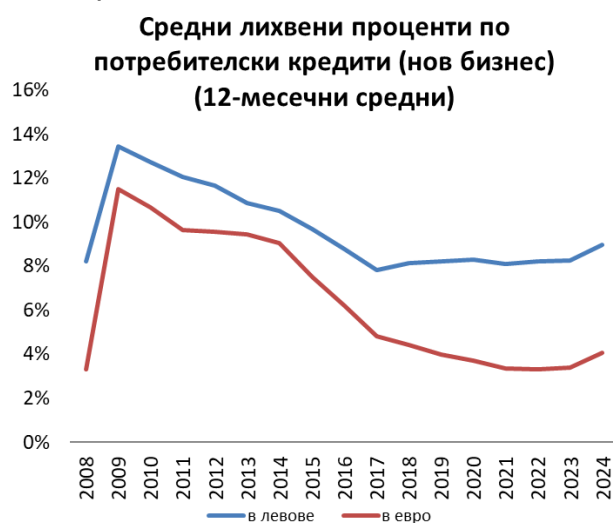
В края на 2024 г. средните лихвени проценти по жилищните кредити леко се понижават от 2,58% в края на 2023г. за отпуснатите кредити в левове до 2,50%. Средните лихвени проценти по жилищните кредити достигат 2,80% за отпуснатите кредити в евро при 2,86% в края на предходната 2023г.

Средният лихвен процент по потребителските кредити в левове към края на декември 2024 г. се увеличава от 9,60% в края 2023г. до 10,03%. Лихвените проценти по потребителските кредити в евро към края на декември 2024 г. се увеличават до 4,42% в края на 2024 г. от 3,48% в края на 2023г.

Към края на декември 2024 г. годишният процент на разходите (ГПР) за жилищни кредити в евро намалява от 2,95% в края на 2023 г. до 2,87%, а за жилищните кредити в левове се отбелязва пренебрежимо намаление от 2,86% до 2,82%. Нивото на ГПР при потребителските кредити в левове е 10,68% и 4,58% за тези в евро в края на 2024 г. при 10,14% и 3,86%, съответно, в края на 2023г.

Средните лихвени проценти по новоотпуснатите кредити за нефинансови предприятия се понижават от 4,55% до 4,47% за тези в левове и от 5,85% до 5,01% за тези в евро.

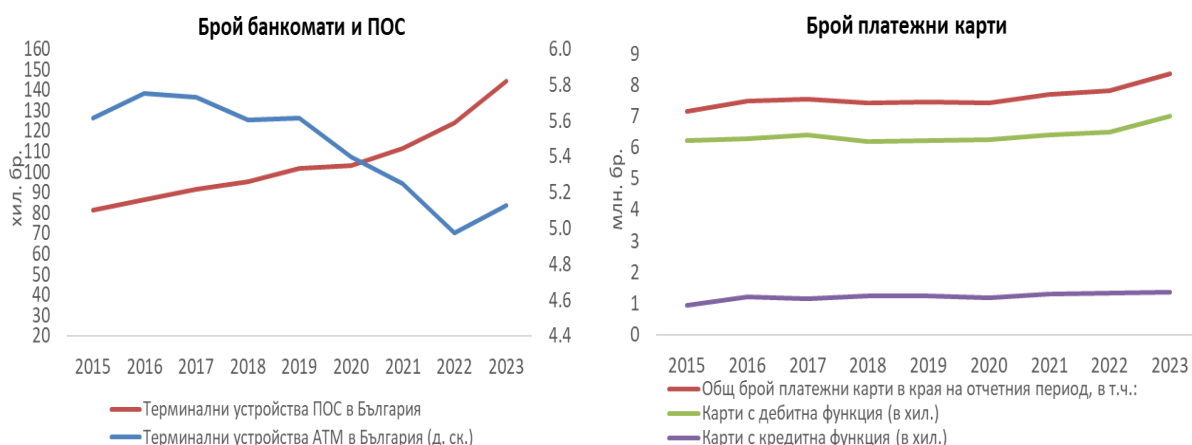

Платежна статистика

В края на 2023г. общият брой на платежните сметки намалява до 11,56 млн. броя от 12,45 млн. бр., според статистиката на плащанията на БНБ.

За една година общият брой на платежните карти нараства до 8,354 млн. броя от 7,818 млн. броя. В края на 2023г. от тях 6,999 млн. броя са карти с дебитна функция, а 1,355 млн. броя – карти с кредитна функция. Преди година техният брой е бил 6,491 млн. и 1,327 млн., съответно.

В края на 2023г. броят на терминалните устройства АТМ (банкоматите) се увеличава до 5 128 броя от 4 977 броя в края на 2022г. За същия период броят на терминалните устройства ПОС се увеличава до 144 295 от 124 082.

Източник: БНБ

През 2023г. броят на картовите плащания (в България и към други държави) нараства с 27,5% на годишна база до 478,8 млн., а като стойност – с 36,5% на годишна база до 34,0 млрд. лв.

През 2023г. броят на картовите плащания, инициирани чрез физически ПОС терминал, се увеличава с 21,6% до 372,0 млн. броя при 305,9 млн. броя през 2022г., докато плащанията чрез физически ПОС растат с 23,0%, като стойност, до 23,0 млрд. лв. от 18,7 млрд. лв. през 2022г.

През 2023г. броят на картовите плащания, инициирани дистанционно (през интернет), са с 53,4% повече спрямо предходната година, достигайки 106,8 млн. бр. Тяхната стойност се увеличава със 77,4% на годишна база до 11,0 млрд. лв.

Източник: БНБ, собствени изчисления

В края на 2024 г. стойността на парите в обращение (банкноти и монети извън касите на БНБ) се увеличава със 6,3% – до 28,9 млрд. лв. от 27,1 млрд. лв. в края на 2023г. Делът на парите в обращение спрямо БВП възлиза на 14,2%.

Източник: БНБ

Отказ от права (Disclaimer)

Този документ е предназначен само за информационни цели. Изготвен е от направление „Банкова политика и анализи“ на Асоциацията на банките в България на базата на материали и данни, публикувани от Националния статистически институт (НСИ), Евростат, Българска народна банка (БНБ), Министерството на финансите (МФ), Европейската централна банка (ЕЦБ), Европейския банков орган (ЕБО), Европейската комисия (ЕК), Международния валутен фонд (МВФ), Световната банка (СБ), Европейската банкова федерация (ЕБФ) и Европейската банка за възстановяване и развитие (ЕБВР). Източник за снимките – pixabay.com.

Информацията в тази публикация е от общ характер. Тя не следва да се разглежда като препоръка за закупуване или продажба на финансови инструменти или ценни книжа и не е предложение или проспект по смисъла на Закона за публично предлагане на ценни книжа (ЗППЦК), Закона за пазарите на финансови инструменти (ЗПФИ) или друг относим нормативен акт, в т.ч. и чуждестранен.

Нито Асоциацията на банките в България, нито нейните членове носят отговорност за точността или пълнотата на тази информация.

Всички исторически стойности, статистически данни и графики са актуализирани до 31 март 2025 г. включително, освен ако не е посочено друго.

Представените гледни точки са тези, които преобладават към 31 март 2025 г.